

НАШІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

БОРОТИСЯ ЗІ СНІД ЧИ СНІДОМ?

Чи можна відмінювати ініціальні (звукові та буквені) аббревіатури в українській мові? Так, але не всі. До відмінюваних належать звукові, які вимовляємо як звичайне слово, що закінчується переважно на приголосний (див.: Український правопис. – К., 2007. – С. 70). Їх потрібно відмінювати так само, як іменники другої відміни чоловічого роду з основою на твердий приголосний, а закінчення писати з малої літери і безпосередньо приєднувати до аббревіатури. Напр.: *Радісна новина прозвучала для всіх українців, які втомилися від свавілля **ЖЕКів** (Україна молода, 17.07.2008); Щоб запобігти цьому, слід інформувати про захищений стан сусідніх балконів працівників **ЖЕКу** (Нова Оболонь, № 3, червень 2008); Як повідомили в **УНІАНі**, таку впевненість висловив міністр юстиції на пресконференції з нагоди 90-ї річниці Мін'юсту України (Україна молода, 17.07.2008); перший заступник начальника обласного **УБОЗу** ... поки що лише обіцяє затримати «на гарячому» ірпінських посадовців (Україна молода, 17.07.2008); У кожному райцентрі нашої держави з'явиться кабінет для обстеження на захворювання з **ВІЛ/СНІДу** (Україна молода, 9.07.2008); ...програмою уряду на найближчі п'ять років передбачено приблизно 4,5 мільярда гривень на виконання програми боротьби з **ВІЛ/СНІДОМ** (Україна молода, 9.07.2008). Кінцеві *з, к* звукових аббревіатур, як і в звичайних словах, чергуються в місцевому відмінку із *з, ц*, пор.: у **ТЮЗі**, у **ЖЕЦі**, у **ВАЦі**. Напр.: *Дитячий гурт автентичного фольклору «Дай Боже» кілька днів поспіль виступав у **ТЮЗі** (Україна молода, 31.05.2008).**

Проте багато нових звукових абревіатур не змінює своєї форми в непрямих відмінках: *МОН, ВАТ, ЗАТ, ТОВ, ЧАЕС, РАЕС* та ін. Напр.: *Ось це і лякає чиновників у МОН* (Україна молода, 10.07.2008); *3 липня у приміщенні ВАТ «УНДІ шкіряно-взуттєвої промисловості» відбулося засідання Ради директорів промислових підприємств та наукових установ Оболонського району м. Києва* (Нова Оболонь, № 3, червень 2008); *Віддруковано у ТОВ «Айлант»* (Із монографії); *Особливу увагу приділено оздоровленню та відпочинку ... малечі, що постраждала внаслідок аварії на ЧАЕС* (Нова Оболонь, № 3, червень 2008). Деякі звукові абревіатури, зокрема *БЮТ, МОЗ*, відмінюють непослідовно, пор.: *Депутати від БЮТу написали заяви про вихід з фракції* (Українська правда, 24.07.2006); *Для припинення парламентської коаліції потрібні заяви про вихід із неї однієї з двох коаліційних фракцій – БЮТу або НУ-НС* (Газета по-українськи, 11.06.2008); *5 серпня на партійному з'їзді БЮТу було затверджено список кандидатів у депутати ВРУ* (Щоденний Львів, 06.08.2008); *Кличко домовляється з БЮТ* (Україна молода, 5.06.2008); *жінка ... збирається оббивати пороги МОЗу і судів* (Україна молода, 21.06.2008); *але в МОЗ досі мовчать* (Україна молода, 5.06.2008).

Звукові абревіатури, які вимовляємо як звичайне слово, що закінчується на голосний, невідмінювані: *ДАІ, ЗМІ, КРУ, МАУ, ЖЕУ, НАНУ, УРЕ, УПА, УСФА, КМДА, СТО, УНСО, МАГАТЕ, ПАРС* і под. Напр.: *У західних областях України воїнів ОУН-УПА підтримувало майже все населення* (Україна молода, 17.07.2008); *Драконівські вимоги УЄФА особливо вдарили по швейцарських уболівальниках...* (Україна молода, 11.06.2008); *Оболонська районна державна адміністрація згідно з розпорядженням КЕДА ... провела низку перевірок дитячих атракціонів та ігрових майданчиків* (Нова Оболонь, № 3, червень 2008).

До невідмінюваних належать і буквені абревіатури, які вимовляємо за назвами їхніх букв-складників, пор.: *УТН* (утеен), *СТБ* (естебе), *ЦВК* (цевека), *МВФ* (емвееф), *ВВП* (веве-пе), *ВНП* (веенпе), *ПДВ* (педеве), *АПК* (апека) та ін. Напр.: *Експерти МВФ визнали – за підсумками першого півріччя – інфляцію в Україні однією з найвищих у світі* (Дзеркало тижня, 19.07–1.08.2008); *Визначення платників ПДВ, перелік оподатковуваних і не оподатковуваних операцій, особливості обкладання ПДВ імпорту*

та експорту – усе це визначає закон України «Про ПДВ» (Дзеркало тижня, 19.07–1.08.2008). Вони переважають над відмінюваними звуковими аббревіатурами.

Отже, в українській мові можна відмінювати тільки звукові аббревіатури на приголосний, які вимовляють як звичайне слово. Тому потрібно вживати: *Боротися зі СНІДом; Приєднатися до БЮТу; Побувати на виставі в ТЮЗі; Подати документи до ВАКу.*

Катерина Городенська